

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä joulukuuta 2011

1365/2011

Valtioneuvoston asetus

elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä

Annettu Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2011

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sosiaali- ja terveysministeriön esittelystä, säädetään elintarvikelain (23/2006) 45 §:n 2 momentin sekä terveydensuojelulain (763/1994) 20 a §:n 3 momentin ja 32 §:n 3 momentin nojalla, sellaisina kuin ne ovat, elintarvikelain 45 §:n 2 momentti laissa 989/2007 sekä terveydensuojelulain 20 a §:n 3 momentti ja 32 §:n 3 momentti laissa 1103/2011:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä.

Asetusta sovelletaan myös yksittäisen tautitapauksen selvittämiseen, jos sen aiheuttaja on poikkeuksellisen vaarallinen.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävällä taudilla* tartuntaa tai myrkytystä, joka on saatu ruoan, talousveden tai uimaveden välityksellä;

2) *epidemialla* tapausta, jossa vähintään kaksi henkilöä on saanut oireiltaan samanlaisen taudin nautittuaan samaa alkuperää olevaa elintarviketta tai talousvettä tai altistuttuaan samalle vedelle.

3 §

Epidemian selvittäminen

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen on yhdessä tartuntatautien vastustamisesta kunnan alueella vastaavan viranomaisen kanssa ennalta varauduttava elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviäviin epidemioihin ja sovitettava niitä koskevan selvitystyön järjestämisestä. Epidemian selvittämiseksi on tehtävä sairastuneisiin kohdistuvia laboratoriotutkimuksia, epidemian aiheuttajiksi epäiltyjen elintarvikkeiden tai veden tutkimuksia sekä epidemiologisia tutkimuksia.

Vastuu ihmisistä tai vedestä eristettyjen epidemian aiheuttajien tarkemmasta tutkimuksesta, tyypityksestä ja seurannasta on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella. Elintarvikkeista, elintarvikehuoneistojen tuotantoympäristöstä ja alkutuotantopaikoista eristettyjen epidemian aiheuttajien osalta vastuu on Elintarviketurvallisuusvirastolla. Tarvittavat tutkimusmenetelmät tulee yhtenäistää siten, että eri lähteistä peräisin olevien epidemian aiheuttajien vertailu on mahdollista.

4 §

Selvitystyöryhmä

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen tulee yhdessä nimetä epidemioiden selvittämistä varten selvitystyöryhmä. Työryhmään kuuluvat:

- 1) johtava terveyskeskuslääkäri tai terveyskeskuksen johtosäännössä määrätty tartuntataudeista vastaava lääkäri;
- 2) terveyskeskuksen tartuntatautiyhdyshenkilö;
- 3) elintarvikelaissa (23/2006) ja terveydensuojelulaisissa (763/1994) tarkoitettua valvontaa johtava viranhaltija;
- 4) kunnan virkaeläinlääkäri;
- 5) kunnan elintarvikkeiden, talousveden ja uimaveden laatua valvova viranhaltija;
- 6) alueen vesihuollosta vastaavan tahon edustaja.

Työryhmää on tarvittaessa täydennettävä riittävän asiantuntemuksen varmistamiseksi.

Työryhmän tehtävänä on:

- 1) huolehtia, että epidemian selvittämiseksi vaadittavat epidemiologiset ja laboratoriotutkimukset suoritetaan;
- 2) huolehtia epidemian hallintaan tähtäävien toimenpiteiden yhteensovittamisesta;
- 3) vastata tiedonkulusta tutkimuksia tekevien viranomaisten ja laboratorioden välillä;
- 4) huolehtia tarvittaessa yhteydenpidosta sairaanhoitopiiriin, asiantuntijoihin ja viranomaisiin;
- 5) tiedottaa epidemiasta väestölle ja tiedotusvälineille;
- 6) tehdä tämän asetuksen mukaiset ilmoitukset muille viranomaisille;
- 7) tehdä muut tarvittavat selvitykset.

5 §

Epäilyilmoitus

Saatuun tiedon epäilystä elintarvikkeiden tai veden välityksellä leviävästä epidemiasta selvitystyöryhmän on tehtävä viipymättä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle sekä asianomaisille aluehallintovirastoille asiasta epäilyilmoitus.

Epäilyilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos kaikki sairastuneet kuuluvat samaan ruokakuntaan eikä epäilyilmoituksen tekemiseen ole erityistä syytä.

Epäilyilmoitus tehdään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määräämällä tavalla. Epäilyilmoitus ja sen sisältämät tiedot välitetään viipymättä Elintarviketurvallisuusvirastolle ja asianomaisille sairaanhoitopiireille sekä veden välityksellä leviäväksi epäillyistä epidemioista lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Epäilyilmoituksessa on oltava:

- 1) epäillyn epidemian esiintymispaikka ja -aika;
- 2) epäilty tartunnan lähde;
- 3) epidemian todennäköinen laajuus;
- 4) viranomaiset, jotka vastaavat paikallis- tasolla epidemian selvittämisestä;
- 5) ilmoituksen sisällöstä lisätietoja antavien yhteystiedot.

6 §

Ilmoitus epidemiaselvityksestä

Selvitystyöryhmän on tehtävä ilmoitus elintarvikkeiden tai talousveden välityksellä levinneen epidemian selvityksestä Elintarviketurvallisuusvirastolle ja asianomaisille aluehallintovirastoille. Ilmoitus epidemiasta, jonka aiheuttajaksi epäillään talousvettä, toimitetaan edelleen viipymättä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle.

Uimaveden välityksellä levinneen epidemian selvityksestä työryhmän on tehtävä ilmoitus Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ja asianomaisille aluehallintovirastoille.

Selvitysilmoitukset on tehtävä Elintarviketurvallisuusviraston ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston määräämillä tavoilla. Selvitysilmoitus on toimitettava viranomaiselle mahdollisimman pian selvityksen päätyttyä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua epidemian päättymisestä.

Selvitysilmoituksessa on oltava:

- 1) epidemian esiintymispaikka ja -aika;
- 2) altistuneiden, sairastuneiden, sairaala- hoitoa tarvinneiden sekä kuolleiden määrä;
- 3) oireet ja taudinkuvat;
- 4) epäilty tai varmistettu välittäjäelintarvike tai -vesi;
- 5) epäillyn elintarvikkeen tai talousveden alkuperä ja valmistaja taikka muut vastaavat tiedot;

- 6) epäillyn elintarvikkeen tai veden käsittelyssä havaittu virhe sekä käsittelyvirheen tapahtumapaikka;
 7) tehdyt epidemiologiset tutkimukset;
 8) tehdyt laboratoriotutkimukset, niiden lukumäärä ja tulokset;
 9) epäilty tai varmistettu epidemian aiheuttaja;
 10) korjaavat toimenpiteet, joilla epidemia saatiin hallintaan, sekä toimenpiteet joilla vastaavan epidemian toistuminen pyritään jatkossa estämään.

7 §

Selvitys- ja seurantarekisteri

Elintarvikelain 83 §:n 5 momentissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston ylläpitämästä rekisteristä, johon kootaan selvitysilmoitukset elintarvikkeiden tai veden välityksellä levinneistä epidemioista.

Rekisterin tietojen on oltava Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston ja aluehallintovirastojen käytettävissä.

8 §

Tietojen toimittaminen komissiolle

Elintarviketurvallisuusviraston on vuosittain toukokuun loppuun mennessä toimitettava Euroopan komissiolle yhteenveto edellisen vuoden epidemioista, jotka ovat levinneet elintarvikkeiden tai talousveden välityksellä.

Elintarviketurvallisuusvirasto lähettää 1 momentissa tarkoitetut tiedot Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ennen tietojen toimittamista komissiolle.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2011

Peruspalveluministeri *Maria Guzenina-Richardson*

9 §

Yhteenveto

Elintarviketurvallisuusviraston tehtävänä on yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa koota ja arvioida kansallisia tarpeita varten elintarvike- ja talousvesivälitteisten epidemioiden selvityksistä saatavat tiedot yhteenvedoksi, joka on julkaistava vähintään kerran kolmessa vuodessa.

10 §

Tietojen toimittaminen kansainvälisille järjestöille

Elintarviketurvallisuusvirasto toimii Suomen yhdysviranomaisena Maailman terveysjärjestön Euroopan alueen elintarvike- ja talousvesivälitteisten epidemioiden seurantajärjestelmissä ja on velvollinen pyydettäessä toimittamaan rekisterissään olevia tietoja kansainvälisille järjestöille. Muut viranomaiset voivat käyttää rekisterin tietoja niiden vastuulla olevassa kansainvälisessä raportoinnissa.

11 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

Tällä asetuksella kumotaan elintarvikkeiden tai talousveden välityksellä leviävien ruokamyrkytys-epidemioiden selvittämisestä annettu sosiaali- ja terveysministeriön asetus (251/2007).

Neuvotteleva virkamies Jarkko Rapala